

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majitel' a vydavatel' :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Svätý František a vtáčky.

Vážne upozornenie.

Týmto láskave upozorňujeme a prosíme tých ct. čitateľov našich, ktorí sú **v zaostalosti s predplatkom vyšej pol roka**, aby svoju podlžnosť **do 15-ho novembra t. m.** neomylné zariadil ráčili; tí ale, ktorí **dostávali doteraz čísla na ukážku zdarma** a ešte nepredplatili sa na noviny naše, nech ráčia tiež do výsudaneho času buďto predplatiť, buďto, ak predplatiť úmyslu nemajú — poslaním nám budúceho čísla nazad — to nám v známosť uviesť.

Vydavateľstvo Kresťana.

Pomer kňaza k liberalismu.

Každý kresťanský mysliaci človek vie, že dnešný liberálny smer protiví sa duchu cirkve katolíckej, a preto — bez toho, že by sme sa púšťali do politiky, — neškodí prehovoriť o tom, či správne jedná kňaz, ktorý liberálny smer podporuje, zaň bojuje.

Ešte nevyhasla z rozumu národov hrozná pamiatka volieb časov Bánffyovských, ešte mnohí oplakávali svojich bodákom lebo guľou zbrane žandárskej zabitých otcov, mužov, keď zrazu neočakávane rozniesol sa chýr o zákone tak zvaných «čistých volieb». Jako by bol anjel pokoja s neba na zem sostúpil, každý sa potešil tomu zákonu. Tešili sa národnosti, lebo si myslely, že svitol čas svobody, tešila sa cirkev katolícka, mysliac, že teraz už môže takých mužov na snem poslať, ktorý v každom ohľade budú ju zastávať, a práva jej proti množstvu nepriateľov hájiť. Každý s veľkou zvedavosťou očakával tie čisté volby. Každá stránka sa chystala k boju. Pekne to počalo ísť. Niekde ľudový lebo bezstranný kandidát dôverou a láskou voličov obdarený, považoval mandát. za istý. Po čase prišly tie očakávané čisté volby. Len teraz vysvitlo, kolký je rozdiel medzi starými a terajšími voľbami. Na mnohých miestach darobný bol zákon, ktorý zakazuje úradníkom kortešovať, kandidátom podplácať. Všetko išlo po starom. Na priek zákona, nie len úradníci štátni, lež i katolícki kňazi kortešovali, podplácali a strašili ľud. Brojili proti tomu ľudu, ku ktorému sú poslaní, by ho vzdelávali, v srdciach jeho vieru kresťansko-katolícku potužovali. Tí, ktorých si Boh vyvolil, aby slovo Jeho na

zemi hlásali, aby za cirkev katolícku bojovali, v čas potreby i krev za ňu liali, tí brojili proti nej, napomáhali stránku, ktorej hlavnou žiadosťou je zničiť cirkev a mravy. Nie len že napomáhali, ba i sami vystúpili s programom slobodnomyselným, ponúkli sily svoje nepriateľom cirkve. — Kňaz-liberál! O tomto chcem ešte niekoľko slov preriecť.

Pýtam sa, či kňaz katolícky podľa Srdca Ježišovo môže byť slobodnomyselným; alebo či kňaz liberál môže byť kňazom podľa Srdca Ježišovo?

Neidem obširne rozoberať otázku túto, krátko vypoviem že — nie. Lebo: kňaz ktorý na sneme, lebo bárs kde, k vládnej stránke sa pripojí, čini to buď preto, že by sa vláde podlískajúc zapáčil, a tak k neakej kanónii, lebo biskupstvu sa dostal; v tomto páde pácha simoniu; buď zhodiac so seba všetko Božie a sväté, zámary vlády, ktorá, jako to veľa príkladov dokazuje, vždy cirkev katolícku utiskovať sa snaží, podporuje; a v tomto páde zapovrhne Boha a sám seba. S akýmkoľvek úmyslom to učinil, nie je hoden mena kňazského, nie je hoden k Oltáru Pána pristúpiť. — Povedz mi, ctený čitateľu, jako sa môže obeta takého kňaza Bohu lúbiť, ktorý ináč proti jemu a jeho účinkom bojuje? Jako taký kňaz výnde na kazateľnu, ztade slovo Božie hlásať? Jako môže ľud vynaučovať vo viere, keď ju on sám zapiera, on sám neverí. Neverí, lebo keď by mal živú vieru, složil by tú nečestnú zbraň, zanechal by ten proticirkevný tábor. Jako taký kňaz vydá pred Bohom počet a vladárstva svojho?

Ľude kresťanský varuj sa farizeov, maj sa na pozore, nekráčaj chodníkami jejich.

Kto neveríš slovám, máš dost živých príkladov, presvedč sa o pravde slov mojích. *Eudomil.*

POLITICKÉ CHYRY.

Napadnuté mandáty.

Doteraz napadli asi do 60 mandátov ablegátských petíciami, to jest, asi toľko žalob došlo na kráľ. Kuriu proti jednotlivým voľbám ablegátskym. Žaloby tieto s

sudcovia medzi sebou podelili a teraz bude nasledovať pojednávanie o každej takej voľbe. Uvidíme, koľko mandátov bude zničené.

Gr. Apponyi, predseda snemovne.

Minulý štvrtok bola v snemovni vyslancov voľba predsedníctva. Ako dalo sa predvídať, vyvolený bol za predsedu gróf Albert Apponyi a za podpredsedov Bela Tallián a Gabriel Dániel. Voľba gr. Apponyiho nebola jednohlasná, ako sa očakávalo, dostal 242 hlasy proti 36, ktoré pripadly ra Belu Komjáthyho. Ako sa to stalo, keďže Kossuthovská strana počíta 76 členov? To stalo sa tak, že Franc Kossuth prisľúbil Széllovi, že jeho strana nepostaví proti Apponyimu kandidáta. Kossuth aj v klube osvedčil sa proti kandidácii Komjáthyho, ale o svojom sľube sa nezmenil. Strana pritom všetkom uzavrela kandidovať, a ačkoľvek B. Komjáthy dostal len menšinu hlasov vlastnej strany, Kossutha to vraj tak namrzelo, že hrozí demisiou z predsedníctva strany. Ale tak sa zdá, že to neurobí. — Gróf Apponyi držal dlhú reč, ktorá konečne aj opposíciu naladila.

Apponyi označujúc svoj program prizvukoval, aby úroveň snemu bola vždy zachránená, jeho auktorita a moc rozmnožovaná. Sľúbil, že bude vždy prísne bdieť nad účtivosťou slobody slova a každej, aj tej najnesympatickejšej mienke zabezpečí slobodu prejavu. Ďalej vyhlásil, že menoslov žüri, ktorá bude súdiť v záležitostiach inkompatibility zostaví tak, aby uspokojil každý odtieň verejnej mienky a aby uplatňovanie zákona bolo zabezpečené dľa vôle zákonodarstva. Prísne, ale spravodlivo bude sa pridržať domového poriadku.

Schôdzka panovníkov.

Grécky kráľ Juraj, ktorý sa na tento čas zdržuje vo Viedni, onedlho potká sa s našim kráľom Francom Jozefom. Jeden viedeňský denník píše, že ešte nenie ustálené, kde sa panovníci potkajú. Dosaváď tak bolo, že grécky kráľ počká vo Viedoi nášho kráľa, ktorý ta dôjde 7. t. m. z Gedelova; možné je však, že sa schôdzka odбудne tu v Budapešti. O mieste schôdzky rozhodnú už v najbližších dňoch. Že je viedeňská návšteva gréckeho kráľa a jeho potkanie sa s našim kráľom politickou udalostou, to vysvitá aj z toho, že sa grécky kráľ dlho radil s našim zahraničným ministrom grófom Goluchowským a zatým hneď poslal dlhý telegram do Atén a do Viedne zavolať aj svojho syna princa Jura, ktorý je hlavným gubernátorom ostrova Kréty.

Rusko a Japonsko.

Pomer medzi Ruskom a Japonskom, jako je známe, stal sa veľmi napnutým od tých čias, jako Rusko položilo ruku na Mandžuriu. Toto rozprestieranje sa vzbudilo nepokoj v Japonsku, ktoré privlastňuje Rusku, že po potlačení čínskej revolúcie nedostalo sa nič, kdežto po Rusku Japonsku má najväčšie zásluhy, že sa podarilo boxerov rozprášiť. Japonské vládne kruhy neraz i verejne vyslovily svoju nespokojnosť nad týmto «vyfiruncancigo-

vaním» Japonska a tlač rovno povzbudzovala k vojne proti Rusku. Rusko následkom tohto keď sa aj neobáva ešte vypuknutia vojny, predsa robí ochranné poriadky. Takrečeno skoro celú svoju flottu skoncentrovalo pri brehoch Východnej Asie. Na Stredozemnom, Čiernom a Východnom mori je len niekoľko pancierových lodí, najviac ruských lodí stojí v hlizkosti brehov u Port-Arturu, Vladivostoku, Nagasaki a Šanghaju. Rusko vie, že keď jeho záujmy vo Východnej Asii budú ohrozené, jedna nešťastná vojna môže zničiť celú jeho štyridsaťročnú prácu. Preto svoju pozornosť obracia na Vých. Asiu a preto sa chová neutrálne v Prednej Asii a na Balkáne.

Vojna v južnej Afrike.

Anglická ministerská porada zase zopätovala to, čo už toľkokrát uzavrela: poraziť Búrov úplne. Nastáva len otázka, ako to previesť? Veď Kitchener už dávno má slobodnú ruku; vešajú, strielajú, väznia zajatých Búrov a povstalcov a predsa položenie Angličanov na bojišti sa nepolepšuje. I posledné zprávy hovoria o viacerých väčších-menších srážkach v Kapsku a Transvále. Zpomedi týchto snáď najväčšia srážka bola v blízkosti západnej hranice Transválu. Tu búrsky generál Delarey napadol jeden anglický voj, ktorý sa uberal do Zeerustu. Boj musel byť mimoriadne tuhý, lebo ako Kitchener oznamuje, 40 mrtvých Búrov ostalo na bojišti. Ale ani ztrata Angličanov nebola menšia, ba väčšia, lebo dľa dosavadného soznania Kitchenera mrtvých padlo 28 a raneno bolo 55 Angličanov. Kitchener ďalej oznamuje síce, že Búri nútení boli odtiahnuť, ale že sobrali Angličanom osem veľkých nákladných vozov, teda Búri odišli s korisťou. A keď Kitchener nedokladá, že ich Angličania prenasledovali, tak zaiste dostali taký výprask, že Búrov prenasledovať neboli vstave. A pokým sa toto stalo na západe, navy chodnej strane Angličania zase chytali hlavného vodcu búrskeho Bothu. Reuterova kancelária, jako z telegramu známo, oznámila, že Bothu u Ermela prekvapily anglické čaty a že Botha útekem sa zachránil a ztratil klobúk, revolver a listiny. Z jedného novšieho telegramu lorda Kitchenera vysvitá, že položenie Bothu nebolo na toľko nebezpečné, jako to Reuterova kancelária oznámila, lebo Kitchener oznamuje, že Búri odišli odtiaľ o hodinu prv, než ta prišli Angličania, tak teda nenašli tam nikoho. Botha odtiaľ odišiel na sever, ale niekoľko anglických generálov ešte vždy hľadá Bothu v lesoch južného Transválu.

Angličania utrpeli veľkú porážku.

Búri opäť dobyli skvelé víťazstvo. Lord Kitchener oznamuje, že Búri pri Betheli od Johannesburgu na východ medzi Midleburgom a Standertonom dňa 31. okt. napadli brigádu plukovníka Bensaona a po krátkom ale tuhom boji anglický oddiel úplne porazili. Padlo mrtvých osem dôstojníkov a 58 vojakov a medzi mrtvými je aj plukovník Benson, ranené bolo 13 dôstojníkov a 156 vojakov. Ostatní, vidiac že sa chrániť nemôžu, vytýčili bielu zástavu a poddali sa. Viac než päťsto anglických bojov-

nikov padli do zajatia. Búri ukoristili dve delá, sedemsto pušiek, šesť vozov s municiou a mymoriadne mnoho potrav. Búri, ktorých viedol veliteľ Smuts, mali pomerne veľmi malú ztratu, lebo stáli v dobrých krytých pozíciách. Veliteľ Smuts viedol jedno kommando z armády hlavného vođu Bothu, ktorý, jako je známé, svoju armádu podelil na menšie komandá a tak vyšiel z osidla, ktoré mu srtojili anglický generáli na natalskej hranici. Novšie správu udávajú, že celé komando anglické, pozostávajúce z 800 mužov je zničené.

Krajinský sjazd katolícky.

Od 4-ho do 7-ho t. m. máme v Pešti mnoho tisícov vzácných hostí z celej krajiny. Kňazi, páni, remeselníci, roľníci; mužskí i ženské; Maďari, Slováci a Nemci zišli sa, aby prítomní boli na veľkolepých shromaždeniach a poradách katolíckeho kongressu, ktorý sa tohoto roku veľmi skvele vydaril. Rečníci majú prednášky o tých najrozmanitejších predmetoch: o viere, o mravoch, o dobročinnosti, o vlastenectve atď.

My by sme si žiadali, aby sa boli súčasťníci naši slovenskí katolícki spisovatelia, ba mal tu byť úradne zastúpený aj Spolok sv. Vojtecha a bolo by sa mohlo snáď dačo prehovoríť aj v prospech slovenskej katolíckej spisby.

Zvláštnou udalosťou kongressu je reč p. dr.-a Prohászky, muža slovutného, ktorého Duch svätý obdaril mimoriadnym rozumom a citom. Čo tento muž hovoril, bolo až do ustrnutia prekvapujúce. Je on smelý, ba musíme povedať až opovážlivý hlásateľ myšlienok demokratických. On v prítomnosti samých grófov a veľkňazov celkom doslovne hlásal, že šľachtictvo je len tam, kde je nadšenosť obätivavosť ducha. Že najpeknejšia infula je: koruna trnová Krista Pána a prsteň najvzáctnejší sú klíny na rukách Krista Pána. Hlásal, že priepast je medzi veriacimi a duchovnými a to preto, že chudoba vidí v nás len pánov. Treba nie znivočiť pánsťvo, ale treba je pozdvihnúť láskou ľud k sebe. Zdobíť sa nie rodom, úradom, priazňou mocných, lež zdobíť sa nám treba len čnosťou, láskou k otročenému ľudu, prácou, umom a zásluhami. Cirkev v službe štátu je mízerná služobnica, ktorej schádzajú smelí vodcovia, lež má na miesto nich ponížených hladkých-sladkých pochlebárov,

A to nám vykladal jedno za druhým k povzbudeniu a oduševneniu slabého ľudu a k vzpamätaniu sa tých mocných.

Reč táto môže mať nepredvídané následky. Ved sa tu hlásala otvorene radikálna demokracia založená na učení sv. Evanjeliuma. Áno, dr. Prohászka zreteľnými slovami vyhlásil, že cirkev katolícka musí pochopiť požiadavky času, ona musí bojovať za rovnoprávnosť a svo-

vodu národov, ponevác tieto zásady porodila sama cirkev a nesmie teraz tieto vlastné deti svoje odtrhnúť a odsotiť z hrudi svojej. Cirkev katolícka musí si osvojiť zásady socialistov až na malé výnimky niektorých prehnanstiev.

Dr. Prohászka touto rečou vytyčil zástavu nového, nebývalého u nás pohybu. Náuky jeho roznesie poslucháčstvo oduševnené po celej vlasti a následok musí byť ten, že Prohászka chtiac-nechtiac musí si stať na čelo jeho nasledovníkov. On vyhlásil heslá svoje, dokázal že bojuje za ne zázračnou mocou a neohrozenosťou ducha. Pohyb, ktorý on rečou svojou vohnal teraz do prúdu, zastaví sa nedá. Vyššia trieda bude museť alebo osvojiť si zásady Prohászkové, alebo postaví sa proti nim a očakávať premoženie svoje.

Musíme vám ešte povedať, kto je to ten Prohászka. Je správcom duchovným na ostrihomskom semeništi. Každý deň od 4-ej ráno pracuje a žije sväto tak, ako iní ľudia žijú ani nevedia, ani nemôžu. Učený a múdri je na toľko, že myšlienky jeho až tak ohlušujú človeka. Jako človek svätého života a srdca spravdivého, je on priateľom nábožných Slovákov a je za to, aby sa nám dala svoboda vzdelania. On je rodom však nie Slovák; hľa, mohli by sa učiť od neho tí páni, ktorí k vôli židom potupujú rod vlastný.

Eucharistický zjazd.

Každý pravý katolíck nahliada, že v terajšom svete sú mnohí katolícki akási chladní oproti Pánu Jéžišovi skrytému v Sviatosti Oliárnej. A to je nesmierna nevďačnosť oproti tej vekonečnej láske, ktorú P. Ježiš za nás sa trápil, trpel a umrel. Túto nevďačnosť voľáko udobriť chce spolok večitej poklony.

Sišli sa tedy početní duchovní a viacero svetských pánov, aby poučili a poradili sa, čo všetko treba robiť k upevneniu a rozšíreniu úcti oproti Sviatosti Oltárnej.

Veľkolepou rečou vynikali na porade tej dr. Prohászka a sedmohradský biskup gróf Majláth. Po porade bola v chráme anglických panni verejná pobožnosť pred vyloženou sviatosťou oltárnou. Kňazstvo spolu s veriacimi zariadi aj slávnosťný prôvod po uliciách Peštbudina. Pri tejto príležitosti budú oblečení v bielych rochetkách a ponosú horiacu sviecu v ruke. Počet jejích bude obnášať viacej sto súčasťníkov. Katolícki majitelia domov ozdobia si domy svoje zástavami a osvetlia obloky. V troch hlavných chrámoch pristupujú veriaci hromadne ku sv. spovedi a prijímaniu, Slávnosti skončia sa s Te-deumom.

Súbeh.

Do Bielehopotoka (Orava) hľadá sa sbehlý organista, ktorý by spolu obchod tunajšieho potravného spolku viedol. Plat 1000 korún a pohodlný byt. Prihlasy majú sa čím skorej doposlať na farský úrad v Bielompotoku.

Niečo o tom svobodnom náboženstve.

Takí sme svobodní a blahí, že môžeme dnes to robiť čo sa nám len páči. Však žijeme dni zlaté liberalismusa. Môžeme si zaskočiť pri muzike, ale komu je milšie trebárs aj bez nej a môžeme si začárdášovať bárs do bieleho rána. Je pravda síce, že peňazí nemáme, na borg nám už nedajú, po krky sme v tej kaluže, v ktorej zatopení budeme; ale čo-že by sme sa my za to rmútili? Nemáme k tomu času. Nech mi len volakto povie, jestli nám niečo chýba? Čo? Civilné manželstvo? Už ho máme! Svoboda v náboženstve? Aj to máme!

Ale mohol by sa mňa niekto opýtať, čo-že je to svobodné náboženstvo? Čujte! Neni to nič iné, nežli slavné ovocie svobody, ktoré dojista statočných a dobrých občanov stvorí. Svobodno je veriť BrahmaPutru, Mohameda, môžeme byť mormoni, hernhutti, anabaptisti, neznajbohovia, to je všetko jedno. Krajina na všetko toto nemá potrebu, nemôže v náboženstve hatiť nikoho, každý môže byť vedľa svojej vôle zatratený. Štát má moc len v tej veci hatiť každého občana, aby sa volakto nedostal do takej krajiny, kde sa neplatí daň. A takáto je len jedna, ktorú synovia tmý nazývajú nehom. Tam sa učia zlé príklady; a preto keď už volakto krvou, životom a peniazmi si tú daň splatil, nech potom aj s dušou platí.

Všemožný štát sa aj o toto postará. Milostive dovoľuje, že každý môže ísť po železnici do pekla; nech len furmanku si dušou zaplatí; bez hatenia môže ísť k cieľu.

Cestovný lístok tam sa od žiadneho nepýta, ani sa nedáva — len nech každý jeden ukáže svoje svedomie. Kto ale ani tohoto nemá, ten má «frai kartu». Ten môže na štátne trovy cestovať do ohňa večného.

Sú toto veru smutné poriadky. Ani by to človek neveril, keby sme nemali udalosti pred sebou. V Paríži je jeden časopis, ktorý vychodí pod týmto menom: «Neni Boha». V Taliánsku je meno jedného časopisu «Peklo» druhého zas «Behúň diablov». Ostatnie časopisy síce nemajú takéto moderné mená, ale tým viacej je v nich obsahu, ktorý tiež mohol mať k tomuto podobný nápis. Toto je všetko svobodno. Liberalismus všetko takéto dovoľuje. A my všetko toto len so založenými rukama musíme pohliadať, lebo po-

môcť si nemôžeme. Keďby to volakto oproti bárs koho tak reval, jak oproti Bohu je dovolené, už by dávno sedel v chládku. Budme istí, že za obrazenie Boha, za vyposmechovanie našej jedine spasiteľnej svätej viery ešte nikto odsúdený nebol. To je dovoleno.

Ale za to budme istí, že boje nášeho veku moderného oproti Bohu a viere, nad nami vífaziť nebudú. Vífazstvo je u Boha, a tým viacej sa k nám blíži, kým silnejší a neohrožiteľnejší sme my vo viere. A ktorí sú takíto silní a neohrožiteľní, tí môžu smeľe hovoriť so sv. Pavlom: «Dobrý boj som bojoval, vieru som zadržal, a konečne dosiahol som korunu slávy.» *Andre, Ukrényi.*

Pozorujte!

budete mať pekný nový Kalendár!

P. vydavateľ «Listov sv. Antona» nahovoril mňa, aby som mu pomôhol zostaviť nový slovenský Kalendár pod názvom: «Veľký Obrázkový Kalendár Svätého Antona Paduanského».

Ponevác tu v Pešti pravdepodobne zaniknú dva slovenské Kalendáre (Sväto-Štefanský a Veľký Kresťanský) a ponevác presvedčil som sa, že nový tento Kalendár má byť nie len raz tak veľký, lež aj dľa zovňajška tak vkusne tlačený u Sv.-Štefanského spolku, že takého Kalendára naši slovenskí katolíci ešte veru nemali: nuž pre tieto príčiny vďačne podujal som prácu zostavenia Kalendára. Vymienil som si však nasledovné:

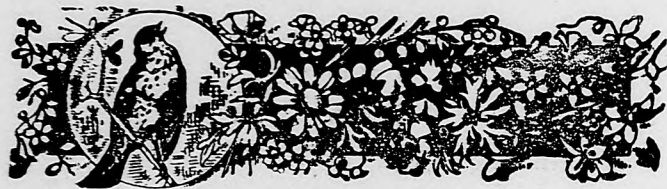
1. Aby sme podali v ňom články najlepších našich katolíckych spisovateľov. Z tohoto ohľadu sme už z čiastky ubezpečení, bo nám jednotliví páni spisovatelia svoje príspevky už doposlali a kalendár je už v práci tak, že najneskôr o 14 dní vynde z tlače.

2. Keď pozrete doterajšie Kalendáre peštianské, nápadné vám musí byť, že na konci tých Kalendárov jesto všeliakých oznamov mnoho a mnoho, hádam aj vyše sta. A tie oznamy vychvaľujú obyčajne kadeaké viedenské židovské obchody, alebo apatikárske sprostosti, ktoré ani fajku dymu nestoja. Prečo bolo tých oznamov toľko v tých Kalendároch? Len preto, lebo za tie oznamy *dobře platili* patriční kšeftári, teda vydavateľ Kalendára mal z toho znamenitý zisk. Preto stalo sa, že na pr. teše aj v «Lurdskom Kalendári» boly aj také oznamy, v ktorých sa hnušné, ne mravné veci alebo lieky odporúčaly. V našom Kalendári *nesmie byť žiadnych takých oznamov*. My nechceme sprostosti odporúčať ľudu a ho na daromnicu zavádzať. Na miesto toho ale prosíme *všetkých čestných kresťanských obchodníkov slovenských*, aby doposlali na niž udanú adresu svoje oznamy; *my len jejich obchody chceme odporúčať* a za cenu takú, aby sa tlač, papier vyplatil. My už vyzvali sme jeden ráz našich kresťanských obchodníkov o toto, no bolo márne, bo

kreštan je do všetkého farbavý i vtedy, keď jedná sa o jeho dobrô. V 10.000 kalendároch byť oznámeným je zajiste nemalá výhoda pre človeka obchodníka. Prosíme teraz *kohokoľvek*, ak zná poctivé krešfanské obchody, ktoré môhol by svedomite odporúčať, nech zašle nám ich na nízudanú adresu, my si chceme svojich i zdarma odporúčať. Kalendár bude stáť 60 hal. a dáme ho tlačíť desať tisíc kusov, ktoré minúť sa musejú, bo ináč nebolo by možno dať kalendár tak veľký za tak lacnú cenu. — Z tlače výnde asi o týždeň. Prihlásiť sa možno už dnes na níz uvedenú adresu.

Krešfanskí kupci teda, nezameškajte prečítať si tento o-nam!

Administrácia: «Listy sv. Antona»,
Budapešť, VIII. Szentkirályi-u 28/a.

BESEDNICA.

Voličom okresu stupavského.

Neslychaná radosť, čo za pekné spevy?
Stupavských voličov včel každý velebí.

Čo sa prihodilo? Blud, klam rozdrúzgali?
Krešfanské zásady k víťazstvu priviedli?

Sláva! Trikrát sláva všetkým čnostným bratom!
Nech sa teší každý, kto nenie podliakom.

Česť a chvála Vaša, haňa nepriateľov,
Že ste porazili ich chuťou veselou!

Nazdar Bratia! Tešte sa tak krásnej veci!
Sláva vám, sláva vám! voláme vám všetci!

Pomsta svedomia.

Jozef Gregor Tajovský.

Ani to nebolo tak dávno. Žila v jednej dedine chudobná, obstarná už vdova a mala aj jednu dievku. Tejto bolo už päťadvadsať rokov a ešte sa nikto nebol ohlásil, že by si ju za ženu vzal. Materi bola už iba na trápenie, lebo Bora — tak ju volali — bola iba do parády, do jedenia a do vady súca; ale robiť sa jej nechcelo. Mati jej často dohovárala, ale Bora nepodbala, až na vefa sa schytala a odišla do služby. Ale služba je služba a nie žiadno pánsťvo. Ani do roka, bola milá Bora na troch miestach v službe a keď od tretej gazdinej odchádzala, povedala táto súsede svojej, že veru radšej bude bez slúžky sa trápiť, ako takého hniliaka obchodiť. Za dva týždne skusovala ju ešte potom židovka v sklepe a —

poslala preč. Čo nestrpí rodič, to ti tým menej znesú cudzí ľudia. Na posledy Boru do služby viac nikto nechcel. Prišla domov. Mati by sa nebola ani hnevala, len keby Bora bola v tých službách kolko-toľko zmdrela a podbala trocha na jej naučenia. Hľadeť do zrkadla, sedávať v okne s ihličkou v ruke, alebo driemať v teplej izbe na rohu stola a keď sa jesto čoho najesť — to dokáže aj blázon; ale vysúkať si rukávy, nebáť sa slneca ani mrázu, cifrovať sa keď je na to čas, a nemať jazyk ako metla: tomu treba od mala sa navykať a priúčať. Ale Bore, ač bola na polo sirotou a rodičov chudobných, keď otec zomrel, mať v tom aj onom voľkala a preto ju pre-riastla.

Sú pravda ľudia, ktorí keď prídu do rokov, nahliadnu, že človek bez práce živý byť nemôže; ale sú zase aj takí, čo im do smrti práca smrdí a keď aj počnú dačo, hneď vy-priahnu, alebo robia iba toľko, aby zobrať nemuseli. Z týchto bola aj Bora.

A teraz načo jej vám ešte parom posvietil! Napadlo vám jej, že jej vrstovnice aj mladšie dievky sú už povydávané, prečo by sa vraj nemohla vydať aj ona? a myslala si iba to najlepšie o sebe. A ešte len teraz počala sa ozaj hľadiť, tvár penou z mlieka umývať a zaliečať mládencom i vdovcom.

S materou prestala sa každú chvíľu na týždeň-dva shovárať, ak tá len slova povedala. Chudina; robila si teda svoje a Bora zase svoje — sledila za chlapom. «Ona sa chce vydávať a ona sa vydať musí a ona sa vydá». Hľadala si teda muža a — našla.

Žili v teže dedine chudobní rodičia a mali aj jedného syna. Boli už starí a chceli syna Mateja oženiť, aby mali na staré dni v neveste dáku podporu a pomoc. A chlap bez ženy, je len taký potlkeň. Lenže Matej, ač mu bolo už dvatsaťosem rokov, na ženbu ešte nepomýšľal. Mati navarila, oprala a on bol spokojný. S mládenci sa nekamarátil, lebo ho prezývali «Miagajom» a o tanec nestál. Robil, čo mu naložili. Keby mu otec, lebo mati už prv boli povedali, aby sa oženil, bol by ich hádam aj v tom počúvnul, ale oni čakali, že jemu pride vôľa. Ale keď Matej nič, ohlásil sa konečne otec, že «synku akože? radi by sme ťa už oženili; lebo vidíš, že nám už sil ubýva a tebe veku pribýva.»

«Tak teda, ňanka môj aj mati, ja nedbám, keď chcete, ožením sa; len koho si vziať?»

«No veď už len dáku prezrieme, čo bude aj tebe, aj nám po vôli», ubezpečovala ho mať, vediac, že ak mu ona ženu nenajde, Matej sa neožení. Bol človek dobrý, ale taký, ako sa vravý, kde si ma vzal, ta ma polož.

Dopočuľa toto Bora a nebolo jej viac treba. Sama chodila za Matejom a mater každý večer vyslala k jeho rodičom na výzvedy. Mateja Bora prehovorila ľahko. Nasľubovala mu, že aká ona bude, keď si ju vezme, a on uveril. A aby si ho ešte lepšie prikovala, keď išiel povedľa, vtiahla ho «na slovo» a potom už hostila ho za každým praženicom a hriatym pálenim. Ba mu aj čarila s tymito veciami, ale to sa bojím vyzradíť.

Nie tak ľahko pristali Matejovi rodičia. Vedeli, čo je

za ňu a Borina mati sa tam nasedela, ale či nevedela, či nechcela nahovárať. Ale keď Matej javil vôľu, tak ho už potom dlho neodhovárali, aby ešte nepovedal, že sa ženit nebude. «Veď sa ona azda len premeni», potešili sa a odbavili svadbu.

Ale čerta sa tá premenila! Zanedlho sa presvedčili, čo si Matej nadobaril. Iba to telivo a jazyk ako metla — keby bolo komu rozkazovať.

Zazeranie, výpravky, hnevy a ako to už nasleduje, počaly sa hneď v prvých týždňoch so svokrou i svokrom. A Matej? ten — navyknul jej. Ba tak si ho vedela liškavým slovom opuntať, že málokedy dal už potom za pravdu rodičom a — lebo sa neohlásil, alebo nadržal žene. A tak šlo všetko po jej vôli v dome i na poli — všetko naopak.

Matej s otcem kálali v hore drevo a ženy boly v poli. Z počiatku to ešte len šlo ako šlo.

Za Boru prichodila pomáhať jej mati a tak ešte len dačo dorobily, čo Bora aj vystávala, alebo polihovala. Lebo ak dačo podvihla, už ju úsad zaťal, ak trochu kopala, už ju hneď chrbát, kríže bolely aj ruky a od žalúdka jej každú chvíľu bolo zle. Tak je to, keď si ťažšej práci nezvykala za mladi a chuť si zpanštila . . .

Deti za desať rokov bolo šestoro, a tým pribývalo aj biedy. K tomu starí počali nevládou vystávať a potom za dva roky, ani nie celé, odišly obe materia na večný pokoj. Každý im doprial toho vyslobodenia a lutovali iba starého otca Matejovho, že ho ešte tu nechal Pán Boh trápiť sa v tmavej, studenej kutici v komore. Lebo len počujte, čo si premyslela Matejova žena.

Po smrti materinej ostalo jej kúsok lúčiny, dva ostredky, štyri ovce a teľa — celý majetok materin. No a ešte šiat voľačo. Z toho polovičku dala prepísať na svoje meno a polovičku na Mateja. Keď svokra zomrela, dal Matej podobne polovičku na seba a polovičku na ženu; ale aby sa vraj «nemuselo dva rázy platiť», naviedla s pomocou Mateja starého otca, aby aj jeho čiastku dal prepísať ešte hneď za živa na nich, že veď ho oni poriadne doopatrujú. Otcovi sa to nevidelo, poznal dobre svoju nevestu, aj svet ho odhovárал, ale keď aj Matej všetko dobré mu sľuboval, pristal a dal prepísať. Povolil všetko, len osem a 60 zlatých, čo mali prigazdovanô, vzal k sebe, že tie si nedá. «To mi budú na pohrab — deti moje».

Za čas a už aj pred tým bola Bora ako mäď. S otcem išla pekne a dobre; v reči aj vo všetkom hľadela mu po vôli. On to ani nežiadal, len aby mal pokoj, bude aj tak rád na svete ešte za tých pár dní, čo mu Boh osúdil.

«Ale by ste už teraz mohli dať tie peniaze, otec, prikúpila by sa dáka krava», naviedla Bora Mateja, aby vypýtal od otca tie horko-ťažko zarobené a bedlive opatrované peniaze.

«Ba už ich ozaj otec dajte, možno sa vám ešte aj vráfa, keď sa dačo dochová; a aj tak načo že sú vám?» doložila Bora. «Umref ešte nejdete.»

«No už deti moje, to som vám povedal hneď pri priepise, že tie si nedám. Ja neviem dokiaľ budem živý,

alebo ak dačo na mňa príde, starý som, ktože ma opatrí?»

«Sme vám hádam deti», staväli sa dobrými Matej a zvlášte Bora.

«Deti — ale aj deti sú všeliaké. Nie, už hnevajte sa lebo nie, ale tie peniaze vám nedám. To mi budú na pohrab, ak ma ešte chráň Bože, dačo nezájde», odpovedal otec a doložil: «Dal som vám všetko — to si už nedám».

«A čože ste nám dali — no veru! toľko občahuje aj moje, čo mne mati nechali», prekysol sa už v Bore mäď. «A že domu nemám, daj ti mi Bože, — kotrčka; ak sňahu napadne aj tak nás zarúti», robila Bora posmech z domu, do ktorého sa bola tak driapala.

«Ach nuž veď ste si už teraz vy gazdovia, opatrite si, pokryte», zabořela otca tá reč.

«No len dajte otec, dajte», ozval sa zase Matej keď Bora doň šfuchla, prečo nepýta.

«Nie syn môj; tie peniaze nepohýbem».

«Nuž tak . . . sa vám na ne», vliezol čert do Bory vyštekla tie slová a bol koniec reči i dobrému zachádzaniu s otcem.

Prestali sa s otcem shovárať, alebo mu len tak odvrkovali a jiedlo, ač otec čo vyrobil všetko Bore dával, ak jedol dobre, ak nie aj tak dobre. Ak si čo ráno vzal, mal aj na obed, ak nie, Bora neposlala mu nič, že nevie kde v hore s kým robí, sa vyhovárала. Lebo už od pár rokov robil otec zo starými a Matej zase s mladšími a tak každý inde, ačkoľvek vždy v tej samej stráni. A keď aj deti vypýtaly, že zanesú «aj starému otcovi», pojedly to zväčša sami, keď starý otec pre slzy nemohol.

A keď sa vše aj takto na čas pomerili, obyčajne vtedy keď sa Matej napil a kamaráti mu dohovárali, bolo za tým iba horšie. Matej Boru napraviť nemohol, ale ona jeho kedy chcela proti otcovi naviedla, že sa chudák, vypratá aj z izby do komory a žil ako pustovník.

(Pokračovanie nasleduje.)

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvúch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojích chudobných veriacich. Dobre vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitateľa veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavaniu a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll, farár.*

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môže urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Traja noví biskupi. V najbližšom čase vyhlási sa i úradne, že pán Kráľ najmilostivejšie ráčil vymenovať za stolnobelohradského biskupa dr. *Jula Várossy*-ho, praeláta pápežského, kanoníka kaločského, nateraz rektora peštbudinského ústredného semeníšta. Za rábskeho biskupa ale grófa *Mikuláša Széchenyiho*, praeláta pápežského, kanoníka ostrihonského, nateraz rektora viedeňského Pazmaneuma. Ďalej za sombathelského biskupa *Vilhelma Istvána*, vysv. biskupa, nateraz vikára kapitulského v Sombatheli.

Oznam. Tých, ktorí objednali si už «*Veľký obrázkový kalendár svätého Antona Paduanského*» ale ho ešte neobdržali, prosíme za malé pozhovenie, ponevác všetky objednávky naraz vybaví nenie možno. Okolliu vrbovskému oznamujeme, že naše kalendáre odpredávať bude p. *J. Kubala*, kníhkupec vo Vrbovom. Ráďte sa čím väčším počtom obrátiť na tohoto pána. Ceny nášho kalendára sú 1 výtisk 60 halierov, 12 výtiskov 6 korún. Kto objedná naraz aspoň 50 kusov, dostane ich lacnejšie o 40 procentov. *Administrácia «Listov sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/b.*

Egan nebol samovrahom. Nebohý Egan bol sa dal poistiť na život ad vires 400.000 korún. Po jeho smrti patričná poisťujúca spoločnosť odoprela vyplatíť rodine poistenú summu, a síce preto, že Egan bol samovrahom. Následkom toho povstala pravota a následkom tejto bola súdna prehliadka miesta, kde Egana zastihla smrteľná rana. Odborným znalcom bol pritom nadporučík Marcsák, a tento vyslovil, že samovražda je vytvorená, penevác vrsok, na ktorý sa Egan poberal, je tak strmý, že nie možno zastať na ňom, už ale samovrah bol by musel hľadať dáke zastavidlo k prevedeniu svojho úmyslu. Egan teda nemohol zastať, ale ako pospiechal na vrsok, mohol

sa potknúť, v tom okamihu ruka, spočívavšia na Mauserke, sklzla sa a stlačiac zátvor zbraň vypálila, stalo sa to všetko v okamihu, keď potknuvší sa Egan padal, a tak guľa vpálila mu do hlavy. Túto mienkn potvrdzuje i tá okolnosť, že vystrelený nábitok len preto nemohol celkom vyniknúť zo zátvoru, a že následkom toho je ten nábitok aj skrivený.

Odplašený zlodej. Z obce Krasňan (trenč. st.) nám pišu: Ohľadom vydelenia pasienku zdejším bývalým urbarialistom od panského vyneseny bol súdny výrok v tom smysle, že urbarialisti dostanú zo spoločného pasienku 147 jutár a pánstvo 38 jutár. S vymeraním a podelením pasienku úradne poverený je pán nadlesný Jozef Tschapek, ktorý býva nateraz v tunajšom pánskom kaštieli. Pán nadlesný 26. t. m. povolal k sebe občanov, vyložil im stručne výrok súdu a pritom ukázal im aj katastrálne mappy. Ako, ako nie, nasledujúcej noci o poldvanástej hodine vnikli mu do kancelárie dosavád neznámi zlodeji, s tým úmyslom, že mu tie mappy a zemeračské nástroje ukradnú. Nadlesný sa však na šramot kancelárii zobudil a vezmúc revolver išiel do kancelárie, kde dvakrát strelil na zlodeja. Zlodej uvrzol. Tomu istému nadlesnému podobný prípad prihodil sa už aj pred rokom. Pri pravotení sa dvoch susedov tiež ukázal mappy v prospech jedného, na čo ho nasledujúcej noci dosavád tiež nevyprávani zlodeji okradli a pokazili mu zemeračské inštrumenty.

Tyger v ostrihomskej stolici. Čím ďalej tým viac ľudí sa nachádza v ostrihomskej stolici, ktorí videli tygra, ba udajne aj jeho pár. Teraz sa rozchýrilo, že z akejsi menažerie ušli aj dva levy a dve hieny, ba aj jeden čierny vlk, ktorého zastrelil jeden vojak. Divé zvery však ešte i teraz slobodne blúdia a strachom naplňujú obyvateľstvo celej stolice. Zvesť nebezpečia došla do uší aj ministrom vnútra, ktorý v záležitosti divých zverov vydal vrchnostiam nasledovné nariadenie:

Dľa ku mne došlých zpráv v párkáňskom okrese v ostrihomskej stolici zdržujú sa dva levy, dva tygre, jeden čierny vlk a dve hieny, dovedna sedem kusov divých zverov, ktoré ušli udajne z ktoréhosi zverinca a z ktorých jeden 12. októbra v noci v obci Párkány Žigmondovi Krammerovi roztrhal v ohradenom dvore 32 kusov oviec. Vyzývam vás, aby ste súrne, telegrafickou cestou zaviedli vyšetrovanie ohľadom toho, či sa menované zvery nevyšlobodily z nejakého zverinca, zdržujúceho sa pod vašou vrchnosťou? Jestli áno, koľko ich je, a jaké sú to zvery? Vyzývam vás ďalej, že nakoľko by sa na priestore vašej vrchnosti prišlo na stopy takýmto zverom, k ich zastreleniu hneď zavedzte hon a v páde potreby použite aj spoluúčinkovanie vojska. O vašom zakročení a výsledku tohože čakám telegrafické zprávy. Minister vnútra.

Nepozornosť. V Špacinciach, v dedine neďaleko Trnavy, 18ročný pomocník tamojšieho veľkostatkára Koppela zabával sa s revolverom; zbraň vystrelila a guľa vryla sa do čela najkrajšej deve v dedine, 17ročnej Žofii Kollárovej. Nešťastnú devu odniesli do stoličnej nemocnice v Trnave; stav jej je veľmi nebezpečný.

Pút do Jeruzalema. Rímu a Loretta pojde 5-ho januára z Budapešti cez Fiume, Ancona, Loretto, Alexandria (výlet do Kairo a k pyramidom) Jaffa, Jeruzalem, Bethlehem, Jericho, Jordán. — Nazad: Neapel, Rím, Ancona, Fiume, Budapešt. Návrat 28. februára. Ceny so 16 dnovým úplným zaopatrením I. trieda: 860 korún; II. 680; III. 312. III. len s hospodou bez potravy 280, (190 zl.) Obsirnejšie správy a cestovný poriadok je u Jána Šimončič v Trenčianskej Teplej.

Zlodeji vlámali sa omylom miesto do banky — do žalára. Trapná a prezvláštna nehoda stihla, ako «Daily News» oznamuje, dvoch ináče obratných členov dlhoprstáckeho cechu. Stalo sa vo Waylande v štáte New-York. Chudáci zlodeji, ktorých Pán Boh slepotou ranil, omylom pokladali žalár za banku. Šťastne prepíli mreže

Aj oni prišli do rúk Búrom a do naha vyzlečení haneblive vrátili sa do tábora. 13. pluk Angličanov ináč nevolajú, ako plukom v Adamovom odeve.

Prísne nariadenie. Rakúsky minister kultu a výučby vydal nariadenie, v smysle ktorého uhorskí štátni občania, i keď dostali lekársky diplom na daktorej rakúskej universite, nesmú viesť lekársku praks v Rakúsku, kým nenadobudnú si rakúske štátne občianstvo. A rakúsky lekársky diplom nie je v Uhorsku platný, keď nie je nostrifikovaný! Tým znemožnené je uhorským štátnym občanom študovať medicínu na rakúskej universite.

Tragédia života. Merník Otto Teschner pred 15. rokmi opustil domovinu a odišiel do Číny. Dobré sa mu tam vodilo, pomaly zbohatnul a po smrti otcovej výdatne podporoval matku svoju. Po tieto dni navrátil sa domov

Arcikňažna Alžbeta a jej snúbenec knieža Otto Windisch-Graetz.

v oknách, skočili v radostnom očakávaní dnu a — miesto wertheimky ukázala sa im postava strážnika, ktorý s revolverom v ruke privítal vtákov, vbehnúvších mu do hrsti. Pozde zlorečili noční vtáci osudnému omylu, ktorý miesto do banky zaviedol ich k strážnikovi do žalára.

Usmrtený včelou. V Kalábrii si odtrhol nedávno jeden roľník čerstvú figu, aby ju zjedol. Nespozoroval, že na nej sedí včela, ktorú s figou zjedol; táto mu pichla hrtan, ktorý mu hneď opuchol, tak že po niekoľkých hodinách nešťastník vypustil ducha.

Pluk v Adamovom odeve. Jedon nemecký časopis prináša z južno-africkej vojny veľmi joviálnu epizódu. Neďaleko Klersdorpu lapili Búri niekoľko Angličanov z 13. husárskeho pluku. Ponevác Búri trpeli práve na veľký nedostatok šiat, anglických vojakov vyzliekli do poslednej nitky a v takomto Adamovom odeve ich poslali nazpät do anglického tábora. Na druhý deň z toho istého pluku dostalo 48 mužov úpravu, aby vypomstili svojich súhrudov, avšak aj títo práve tak pochodili, ako ich súbojovníci.

do Potsdamu bez toho, že by ju bol upovedomil o svojom príchode. Keď zazvonil v byte matky, táto sama išla otvoriť dvere, ale shliadnutie dávno nevideného syna tak mocne účinkovalo na ňu, že klesla na zem bez seba. Syn zanesol ju na rukách do izby, ale všetko preberanie k životu bolo marné. Radosť nad opätným shliadnutím syna usmrtila starenu.

***

Podakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na boľenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický kríž R. B. N. 86967; jej boľastiam sa na tolko ulavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podlžen aj s mojovou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento podakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-utca 42/Z., vynálezca elektromagnetického kríža R. B. N. 86967.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Kreštan» do čim viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čim viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiteľ treba len na túto adresu :

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

DOPISY.

Z okolia staro-vesského (Spiš.)

V spišskej Starej-Vsi dňa 24. októbra bola voľba na stoličných výborníkov. Vyvolení sú: Jakub Hillay, farár a dekan maťašovský (ľudák) so 164-mi, Winkler, podslúžny (liberál) so 255-mi, Štefan Beszkid (liberál) so 180 a Kersnyak (liberál) so 104-mi hlasmi. Ľudová strana mala troch kandidátov, ale z tých dvaja a síce kňazi prepadli, jeden len 75, a druhý 78 hlasov mal. To veru neslúži ku sláve maguránskeho ľudu! Zvláštne je, že pri tej voľbe židia osobitnú židovskú stranu stvorili a dvoch židov chceli previesť, a síce: žida rychtára zo Sub-Lechnici a žida notáriusa z Lipníka; a to sa židom aj hneď podarilo, jeden žid dostal 92 a druhý 88 hlasov. Jak pri každej, tak i pri tej voľbe sa najhoršie držali Rusňaci, ktorých židia ako baranov doviezli. Títo Rusňaci z Lipníka a z Folvarku a s nimi aj Lesničania všetci na židov votisovali. Môžu sa veru večne hanbiť! Vo Starej-Vsi jak pred ablegátskou voľbou tak i teraz najviac búril proti kandidátom ľudovej strany istý Anton Kostelničák, zo sedliackeho stavu, ktorý je síce katolíkom, ale takým, od jakých nás Pán Boh vždycky chráni, tak že horšieho liberála a nepriateľa kňazov nad neho možno už ani nemá. Nech aj svet toho dobrého liberálneho vtáka zná.

Zvláštnu chválu zaslúžia Rychvalčania a Hafčania, ktorí všetci chlap do chlapa na kandidátov ľudovej strany odhlasovali. Týchto neohrozených ľudákov by si celá Magura za príklad mohla brať a sa od nich naučiť, jak oduševnene, bezzistne a smelo má každý statočný občan a verný katolík za svoje právo a za svoje kresťanské presvedčenie bojovať.

Sláva týmto hrdinským ľudákom!

Neohrozený ľudák.

Ostrihom.

Tunajší časopis «Esztergom» píše o Spolku sv. Adalberta (Vojtecha): Spolok sv. Vojtecha vydržoval svoje tohoročné valné zhromaždenie v Trnave dňa 27. augusta. Sišli sa, rozprávali, radili sa, volili, účtovali, oduševňovali sa, uzavierali a potom rozišli sa — — — v nádeji, zameniť pekné slovo skutkom, teda pracovať.

Spolok sv. Vojtecha vzdelávať chce slovenský ľud, dvíhať chce jeho kultúru, zabezpečiť chce smer jeho duchovného života dľa úpravy kresťanských zásad a kresťanského ducha. — Lebo keď to neurobí on, urobia to iní; áno iní, ktorí sú nám ozaj cudzincami! Keď tento Spolok nepostaví ohnisko kultúrnemu životu ľudu slovenského, pudy životné prelomia granitové a vápencové múry karpatské — a hľadať budú ukojenie inde. Tento prielom skutkom stať sa nesmie; na prekazenie tohoto pretrhnutia hate zastal si vlastenecký cit ľudu slovenského na bojište žiadosti a záujmov a stvoril si ústav, ustanovil pracovníkov, založil noviny, rozširuje čítanie, razí cestu snahe po vzdelanosti a pokroku, a i na tejto ceste ukonnaný predsa si spieva: táto zem je tvoja vlasť, tu žiť i mrieť musíš!

A tak je to dobre, tak to bolo doteraz — a tak to musí byť i naďalej. Ale veľactení vlastenci od cechu, prirodzená vec, iného sú náhľadu; oni ňurajú a ňuchajú ruské peniaze, zápach ruského kozucha a vôňu ruského popa. Áno, oni ňuchajú, krúti im nos . . . kríz! Zakiaľ však vlasteneckí šviháci prenasledujú a očerňujú tých, ktorí ľud pozdvihnúť a vychovávať chcú, a za tento prekliaty «gšeft» plat dostávajú: zatiaľ synkovia ľudu, hnaní silou kresťanských zásad, len na jednu vec myslia, len na jednej veci pracujú, a to je: milovať svoje a slúžiť duchovným i hmotným záujmom zaostalého ľudu.

My v Spolku sv. Adalberta vidíme vzdelavateľa duchovných, náboženských záujmov ľudu slovenského, a vidia to s nami aj tí cirkevní a administratívni hodnostári, ktorí stanovy Spolku tohoto potvrdili a cieľ jeho schválili. — Nevie-li sa kto na toto vysoké a slušné stanovisko povzniesť a v slovenskom tomto Spolku vidí snahu panslavistickú, a v spisbe slovenskej cudzí súc, moc protivlasteneckú, ten hádže svobodu občianskú do tmavého kúta a svoje podlé city privlastňuje iným. Lenže, chvála Bohu, za toto nešlachetné smýšľanie okrem neho nikto nie je zodpovedný.

Ale prejdime už z uvažovania insinuačii na praktičnejšie myšlienky.

Prizrime su účinkovaniu tohoto Spolku. Nedá sa tajiť, Spolok tento už veľké služby preukázal dobru všeobecnému; vydanými knihami slúžil sláve Božej a dobrobytu ľudskému; jednotliví jeho údovia pracujú až do úmoru, tvoria duševný kapitál a starajú sa i o najmenšie spády administrácie; ale pravý, ďaleko siahajúci, mnoho rúk zamestnávajúci život. — činnosť schopnosti sústredňujúca a využívajúca v Spolku nejaví sa.

Jeden všetko nemôže, ani dvaja, a keby to i mohli, ani to by nebolo dobre, lebo vo spolkoch to všetko mnohí, všetci musia pokonať — a to u nás schádza.

Vydanie slovenského sv. Písma od rokov sa vlečie. a to nenie veru predmet luxusu; to je nám tak potrebné jako každodenný chlieb; spisovatelia a korektory v práci už ošediveli, o rozum prišli, i pomreli a sväté Písmo ešte je nie hotové. Miesto toho upotrebuje sa sv. Písmo české. Čujte to vlastenci! a nechytí sa vás zrádnik? A Spolok má na to i peniaze. Dvadsaťtisíc zl. hotových čaká na vydanie sv. Písma, a tých mnoho tisíc Slovákov tam v Amerike, o ktorých bojíme sa, že ich pohltne Rus a rozkoľ, čakajú tiež na Slovo vieru vstępujúce a smluvou vlastenskou i lásku k vlasti rozširujúce.

Dnešný človek s múdрым Šalamúnom zvykly peniaze považoval za najpotrebnejšieho a najprvšieho činiteľa vo vojne i pokoji, s ustrutím čuje tú povest neuveriteľnú, že sú peniaze i veľký cieľ, že ide o veľký záujem i o všeobecnú potrebu: a predsa nestalo sa, čo už dávno malo byť, rozumiem vydanie sv. Písma slovenského.

Toto je podnik opravdu vlastenecký, lebo bráni náboženstvo, teda prvý duchovný poklad ľudu!

Ďalej potreboval by Spolok oduševneného, obratného, ideálneho správcu, ktorý by Spolkovým povinnostiam žil, a ktorý i osobnosťou svojou zárukou by bol tým bojazlivým a zimomrivým vlastencom, aby sa nebáli, ale dôverovali. Spolok treba postaviť do teplého vzduchu všeobecnej dôvery; musí mu byť naklonená i správa krajinská i cirkev.

Dnes temperatúra Spolku je chladná, teplomer ukazuje stupeň-dva nad nullou.

Ľudia chodia pozapínaní, ba gombíky fialkové do svojich dierok sa skrývajú, jakoby so zradcami vlasti a anarchistami mali do činenia.

Nech sa nestrachujú a nemrznú, ale nech zastanú si miesto a strážia, a bude-li na to príležitosť, hor sa! nech poukážu na snahy nebezpečné. To svedčí sa na strážcov vlasti a cirkve, ale nie to, aby oči jako plánky vyvažovali a od Spolku bočili. *Ipolyvölgyi.*

(Hlavný redaktor a tiež majiteľ «Esztergomu» je slovutný dr. Ottokár Prohászka. On je nie Slovak a predsa časopis jeho s týmto článkom zahanbuje všetkých tých pánov, ktorí súc na stranách slovenských o Spolok sv. Vojtecha sa ani neobzrú a lepší od neho tiež nezakladajú. Tým spokojnejšie môžu však prijať toto osvedčenie «Esztergomu» tí vznešení mužovia, ktorí k vôli zbabelcom a otrockým bytnostiam nezriekajú sa práce vzdelávajúcej v prospech svojho ľudu slovenského. R.)

***

Sl. Redakcia nášeho milého Kresťana v Budapešti.

Nemôžem zamlčať, abych neopísal tú necitedelnosť istého pána Detricha, jehož krsténé meno neviem. On poslal v mene svojom po viac obcách okresu N. Žabokreckého dvoch kortešov spokojných ľudí nahovárať a to v nočnú hodinu až do malej obci Praznóckej prijdúc s tými slovami: že p. Detrich vystupuje jak kandidát ľudovej strany — Náš istý občan týmto dvom kortešom odpoveď dal: My ľudáci jedine toho p. kandidáta za opravdivého uznáme a prijmem, ktorého nám ľudová sl.:

kancelária už v Kresťane odporúčala v osobe pána vysokej cti zaslúženého Franca Major a druhému nikomu naše hlasy pri budúcej voľbe ablegátskej nedáme. Preto nech sa neunuvajú a nech s Bohom odídu. Títo korteši ale i do inších obci išli a ľud nahovárali, bez toho, že by im daktorý občan zaslúbil, že na p. Detricha hlasovať bude. Pánu Detrichovi čnosť, na mieste: však ale nám to veľmi podozrené je, ponevác títo korteši sem-tam sa túľajú po obcách a ľud stými sľubami mámia, že už horný všetek vidiek majú, ktorý na stránku p. Detricha hlasovať bude. Na tú myšlienku táto nestydatosť mňa priviedla; že p. Detrich s p. Rudnaym sa dohodovorili na takýto spôsob stránku našu ľudovú potrať t. j. zoslabiť, aby takto p. Rudnay zvíťazil môhol! Že liberáli všeliakých figlov sa chytili vedia, o tom nepochybujeme; tieto riadky sú neni vymyslené ale pravdomlúvne. *Ľudák.*

***

Podolin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážení Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

24-ho októbra odprávaly sa v slávnom mestečku Podolin voľby do stolického výboru. Voličovia vyvolili kandidátov ľudovej stránky a síce: Pána farára dra Martina Pirhalla a mestského rýchtára Františka Duchoňa. Liberálni kandidáti: lekár Karol Čáky a Jozef Müller árendátor krčmy v Malej-Lomnici celkom prepadli.

Pri tej voľbe vynikali skrze svoju oduševnenosť a vytrvanlivosť voličovia z Nižných- a Vyšných-Ruzbach a voličovia mestečke Podolina.

Nech ku dobrým zásadám vzmužile aj v budúcnosti vytrvávajú, tak istí môžu byť, že nielen pri takých menších voľbách, ale aj pri veľkých ablegátskych voľbách víťazstvo obdržia. *Ľudák z Hamrika.*

***

Šoporňa.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Tá naša vágvečanská voľba veru nám veľmi ťažko išla. Naši slovenskí mladíci kde sa len zišli, to bolo jejich pozdravenie: «Éljen Ajtič-Horváth Dezső!»

Tiež dňa 13-ho októbra sa zišla naša mládež do spolkovej krčmy, kde tiež sa tým éljenovaním obveselovali, keď zrázu asi okolo 1/29 hodine vrazili do krčmy oboecný rýchtár aj s dvoma žandáry, on so žilou, oni ale s puškami a zrážali každého, kto len Éljen Horváth zakríkol; veď aj žandári hovorili: však vám my dáme Horvátha! a vyhadzovali mladíkov von.

Z krčmy povyhadzovaní mladíci sa tak vzbúрили, že začali do šenku tak hádzať kamene, čo nebolo možné von výstf ani žandárom, ani rýchtárovi. Keď sa však von vystřili, jednému žandárovi porád čosi prerazilo líce, rýchtár ale tak dostal do krku, že mu veľká hrča navrela a oslepol.

14-ho okt. t. j. v pondelok hneď ráno žandári dali volať Viliama Benkó do obecného domu, že on, či tam bol, či nebol, o tom, kto tie kamene hádzal, vedieť musí, lebo že on je predok vzburám v celej obci; a keďby tam nebol išiel s ním dp. pán kaplan Michal Dobrovodský, boli by sa žandári aj horšieho dopustili, lebo notár jím aj kázal: treba mu dať retiazky a pár mu zavesiť, veď on povie kto do nich kamene hádzal.

V útorok o 10 hodinách večer už tu bola jedna stotina vojska, lebo že tu sa robí veľký neporiadok. Nuž aj sa robil, ale kto ho robil? Pán notár, rychtár aj žandári. Nuž mali na tých dať vojsko dovieš ale nie chudobným gazdom v noci lichvu z maštál vyvádzať, ktorí o zlom ani tušenia nemali.

Dlho sme tu však vojsko nemali, lebo v útorok porád ráno náš pán ľudový ablegát Desider Horváth aj s pánom novo-zámským ablegátom dr. Kovács Pál-om došli k nám a ti nás ho pozbavili.

17-ho októbra tiež tu boli páni liberáli a vodili so sebou jedného kňaza Horák Edvarda, ktorý keď tu kážeň držal začali ľudia na Horvátha eljenovať a on musel ostať ticho. Ešte pisateľ týchto riadkov mu zavolať: a vás pane prečo vodia so sebou ako medveďa, vy ste smutný katolícky kňaz, či sa nehanbíte liberalizmus vychvalovať?

Pri voľbe sme mali aj nemocných, Baran Matúša, ktorý už vyše 2 roky leží na suchotiny a od veľkej dôveri k ľudovej strane dal sa na voz vyložiť a na volebné miesto zaviesť. K urne ho museli jeho dvaja synovia viesť, kde pán liberálny notár hovorí: no už aj mrtvých z hrobov by ste mohli podvíhať! Na čo mu hovorí Benkó, ktorý bol za svedka pri urne: vidíte pánovia taká je ľudová strana, takú dôveru má k nej ľud. B. V.

***

Račišdorf.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Smutný čas nám nastal. Jako by aj nie, keď duchovný Pastier, ovečky svoje rozháňa, áno rozháňa ich, takýmto spôsobom: Keď nastal čas voľby, takúto kážeň držal v kostole:

Milí kresťania! Včuf je čas príhodný; Kristus Pán umrel za nás, teda učiňme aj my niečo pre neho, lebo to sú judáši a prašivé ovce, ktoré sa pridávajú k nepriateľom kresťanstva!

Ctihodný čitateľu, čo myslíš, či je to nie krásna reč pre ľudákov? My sme si tú reč zachovali a vzmuzile sme sa držali. Ale náš p. farár prvý ostal judášom, zapredal zástavu ľudovú. Áno, ešte sa neštítal židovi do šenku ísť a tam eljenovali a husacinu papkali, a tak verbovali jedli a pili celý týždeň. Konečne dožili sme aj božiu nedeľu. Bolo to 27. októbra. Prišli sme do chrámu k pobožnostiam. Naš p. farár chcel držať kážeň, ale občania išli von z kostola, ostali tam niektorí liberáli. Potom čakali vonku, a keď bolo po kázni zazvonili k omši sv. a potom sme išli do kostola k pobožnostiam. Ľud tak ochladne na duchu a nič dobrého nevykvitne z toho.

H. E. J.

Šintava (Nitranská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľaslávna Redakcia!

V našom tichom mestečku panuje teraz veľká radosť u nás ľudákov, ale u liberálov smútok nad jejich porazením.

Nemôžem zamlčať, jako sa v našom okrese Vág-večajskom kortešovalo za liberála Emmera. No, ale sa už otvorily oči nášmu ľudu, nedá sa už len hoc jako podkúpiť, obzvlášte pri Slovákoch, ponač majú najväčšiu zásluhu, že naša stránka u nás vyhrala. Pri našej voľbe sme mali aj pár judáskych zradcov, ktorí nechcú aby sa im poľahčilo, po ktorom poľahčení by mohli ich dietky spomínať, ale oni len hľadia na terajší svoj zisk; však vy ale nebudete na veky žiť, ani vaše dietky, budú to veľmi oplakávať a vás preklínať. Ja ale môžem na slávu volať naším ľudovým vodcom: pánu farárovi a pánu Holičkovi a ľudovým voličom zo Šintavy, že by im bol Boh všemohúci hojnou odplatou! Vy ale judáši traste sa, bo sebe pomysleť môžete, že v deň súdny postaví vás medzi zločincov, ktorí vieru svoju potupili, alebo potupovať nepomáhali. Upozorňujem vás, aby ste pri budúcej voľbe boli medzi nami, jako ste to už aj mnohí obanovali, že neišli ste s nami. Lebo keď sme išli my Šintavania s hudbou, to bolo spevu, veselosti, že to židom oči klalo a boli sa vyslovili o nás, že po tejto našej veselosti pôjdeme z voľby s dlhými nosmi domov. No nestalo sa tak! Liberáli a židia išli už aj na voľbu tak zarmútení ako by na pohrabnom pochode, a keď bola voľba ukončená a naše víťazstvo vyhlásené, oni potratili sa ako gáfor. A ešte aj teraz sú všetci takí, jako muchy napodzim; ani von vinst sa im nechce. Len daj dobrý Bože aby sme vždy pekne spoludržali, vtedy liberálneho ablegáta jakživ nebude u nás. Ešte raz volám všetkým statným ľudákom na slávu a našému milému ablegátovi Desiderovi Horváthovi tiež srdečné: Nech žije a nazdar! Toto som písal ja, horlivý bojovník strany ľudovej.

Anton Ščasný, mladík od Sv. Chrasti.

***

Z Košíc.

Príkladní robotníci!

Na kostol P. Marie na Hore Levočskej obetovali títo robotníci pár sto zlatých; a na tohoročnú krásnu kaplu nad studnou Hory Levočskej zase oni obetovali 100 zlatých čo základnu fundáciu na opravu a udržanie tejto kaplice. Obetovali to čo jubilárny dar Matke Levočskej.

Okrem toho cheeli títo robotníci postaviť jubilárny pomník aj vo svojom mieste tu v Košiciach, na znak vďačnosti za preukázané dobrodenia Božie, že v tak chudobnom stave svojom môžu Bohu slúžiť a dobré skutky konať. Tento pomník je, krásny kamenný kríž pred fabrikou, aby takto ukrižovaného Spasiteľa svojho pred očima mali a fažké svoje práce z lásky k nemu konali. Kríž tento je veľmi pekný. Potrebný tomuto krížu priestor im podaroval istý košický mešťan. Nech mu to Boh hojne odplatí!

Križ tento bol v jednu z predešlých nediel skrze veľk.

p. Ondreja Kozoru prepošta-farára košického posvätený. Tá posviacka sa odbývala veľmi slávne; z farskeho chrámu vyšla veľká processia so všetkými zástavami košickými a družičkami. Pri ceste v kostolku chudobného domu sa prôvod zastavil, tu bola veľká sv. Omša, po ktorej kráčal prôvod ďalej von z mesta, k posväcať sa majú-
cemu novému krížu, kde pri posviacke bola kázeň v troch rečiach, lebo predstavení fabriky sú Nemci, robotníci ale Slováci.

Pri tejto príležitosti udala sa aj nám košickým Slo-
vákom vhodná príležitosť postaviť jeden zvláštny pomník, totiž maďarský spev pri processiach, lebo ešte do-
teraz sa tu pri processiach maďarský nikdy nespievalo. Že sme jako Slováci k maďarskému spevu ku processiam navyknutí neboli, bolo potrebné, aby nás bol niekto vo-
pred k tomu priučil a nám predspevoval; aj to sme si vykonali.

Pravda spievali sme pri tejto processii aj slovenský ale len keď sme vyšli von z mesta, keď nás už tí, ktorým k vôli sme prez mesto maďarský spievali, počuť nemôhli. Von z mesta sme spievali v reči našej materinskej nám od Boha danej až ku krížu nášho Spasiteľa, kde nám v našom žiaľu slúžilo k potešeniu to, že aj On, Spasiteľ náš bol tiež jako vlastizradca, z mesta vyhnaný a ukrižovaný. Žiaľ nám bolo, že sme idúc prez mesto slúžili pá-
nom dvom, a len von z mesta Jemu samému.

Po skončenej posviacke kráčal náš prôvod nazpät, kde sme ku mestu spievali zase slovenský, prez mesto ale maďarský. Tedy to je ten náš jubilárny pomník, ktorý má vsebe tú zvláštnosť, že pomník je maďarský a základný kameň položili mu Slováci v roku jubilárnom, v ktorom Boh rozkázal každému, čo je jeho vrátiť. (Nám zajiste nikedy nevrátia slovenský spev pri processiach. Boh vás musí veľmi milovať, keď dovoľuje také znevažovania vás. Pamätajte však, že Boh ponížených povyšuje. A keby vám aj jazyky povytrhali, ešte sa nie nestrachujte; Boh vás miluje, na tom majte dosť.) *Prítomný.*

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.* Kto posielate dopis alebo článok, len takito nech píšú: *Edvard Sándorfi redaktor Krestana, Budapest, József-körút 35.*

Ludáci v Malackách. O tej vašej porade a o tom metrovom nose p. rychtára sme teraz nič oemôhli uverejniť. Snáď budúce.

Szent-Imre-Önképző-Egylet. Za úctivé pozvanie vďaka. V duchu sme boli medzi vami, bárs pre prácu nebolo času osobne sa dostaviť.

L. F. Lamač. To by nič zlého nebolo, jestli učia vaše deti po maďarský spievať a modliť, nech len sa učia aj po slovenský. To si žiadať môžete, ba aj musíte, bo to svätý Otec sám tak nakladá, aby sa náboženstvo, teda aj modlitby výlučne len v reči ľudu vyučovali.

Dlhomír Poľský. Sme sa potešili zásielke, ale tá správa o vašom zdraví náš bolestne sa týkala. My úfame si v Bohu, že sa nám vyliečite. Ak choroba nenie stará, tak istotne. Daj to Bože!

G. J. Sv. Jur. Uverejnime. Všade začínajú tí holomci prenasledovať našich. Dostávame z mnohých strán zvesti o hnusných pomstách liberálov. Bračekovci, len nepoddávajú sa, bo keď aj musíme čo-to pretrpeť nevinne: predsa verte v tom, že aj na tých psiskov príjde mráz kedysi.

L'udák v Beregseku. Mali ste si aj meno podpísať. Bezmenné listy nemôžeme brať do povahy.

G. M. Nižna. Dľa zákona by bolo síce dovoleno aj po slovenský písať na stoličný výbor, vlastne na podžúpána, ale viete, že nás považujú tí páni len za hlúpych Slovákov a za dobré dojnú kravu, nuž by váš ponos len odhodili. Ale si dajte napísať od voľakoho prosbu po maďarský na podžúpána, len čím skorej. Dopis budúce.

Dôverník. Dopis je dobrý aj potrebný, ale že je dlhý, teraz sme ho nemohli upotrebiť. Sloh vašej slovenčiny je dobrý, len pravopis sa naučte.

Jarula, Jablonica. Keď vám nadávajú do pánslavov, to je znak, že musíte byť poriadní ľudia, lebo darebákovi ešte jakživ nikto nenadával do pánslavov. Dopis sme odložili pre budúce čísla.

B.A. V. Lihota. Máme o tom aj druhý obširný dopis. Voľba p. Majora sa ešte odvedie, ale sa len pripravujte.

L. M. Pajštún. Pekne ste to napísali, ale toho pána Gonda už nechajte tak; fažko je nám na kňaza aj pravdu vykričať.

Zaosek (nový). Toto meno vám na žiaden pád nepodpíšeme vášmu dopisu. Že prečo váš dopis neuverejnime, to si domyslíte sami. My vás pochválime za vaše smýšľanie, že ste na tie hnusné luhaniny nič nedali a vyvolili ste si človeka tak statočného, že mu páru niet. Nech si hovorí kto chce ako chce, vy sa držte len svojho. Toto povedzte aj iným.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Osvald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 35 korún.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskaví nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolíka jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1901. 25-ho septembra. V mene cirkevníkov

Pavel Pavlovský, učiteľ.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Stiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôbil Fr. Richard Osvald, správca fary teplanskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šestnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecenstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúčať naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zájímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Báčky 7·60 kor., banátská 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenie 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
	6	7	7½	8		
	21·—	18·40	16·40	11·—		

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: Fazula veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnavá 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50— —. **Hrach:** 11·80—12·00, lúpaný 20·— —. **Šušovica** horšia 10·— —, lepšia 13·00—14·— —. **Mak:** 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová — — — —. Lucerna 43·— —38·— —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·— ⁴/₁₀₀ 48·75 — —, udená dobrá slanina 48·50 — — po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy — —; koňaciny vrázkované k. — —; tažené k. — — — —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — —. väčšie — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej farvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Každy hospodine a matke

možno len blahoželat, ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. —————

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

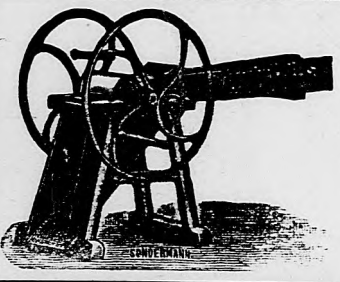
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosťami mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláťačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámánie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

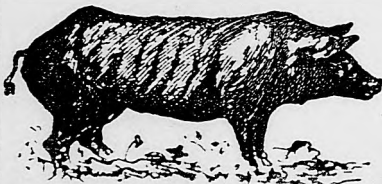
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčänmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

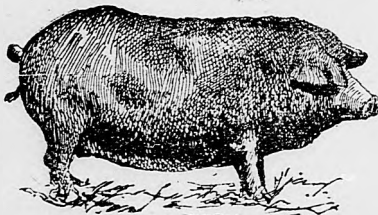

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balika je

koruna 1. —
jednokilového väčšieho
koruna 1.80
19 kilového balika franco
posiela

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, krízov a iných kostí znamenite účinkujúci

ktorý už premoňným prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Balsam proti lámke

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctvo to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábateným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslilňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostať je dajne v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, isebli, infulenze, žltosti, udieraníu krve, krčom, I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní alebo uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a infulenzu. S dobierkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.